

Życie polityczne w Stanach Zjednoczonych. Proces równouprawnienia ludności afroamerykańskiej

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Wszyscy ludzie prezydenta* (1976). Cytat za: opis na podstawie www.sfp.org.pl.
- Źródło: *Czas Apokalipsy* (1979). Cytat za: opis na podstawie www.akademiafilmowa.pl.
- Źródło: *JFK* (1991). Cytat za: Artykuł "*JFK*": fakty, bujdy, traumy i Oliver Stone - recenzja, D. Romanowska, 2013, dostępny w: kultura.onet.pl.

- Źródło: Krzysztof Michałek, *Amerykańskie stulecie. Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki 1900-2001*, Warszawa 2004, s. 309–310.
- Źródło: dostępny w internecie:
<https://www.polskieradio24.pl/39/156/Artykul/729467,Zamach-na-Johna-F-Kennedyego>.
- Źródło: dostępny w internecie: <https://www.wprost.pl/tygodnik/52395/Amerykanski-rycerz-z-Camelotu.html>.
- Źródło: *Przemówienie Martina Luthera Kinga, Waszyngton, 1963 r.*, [w:] Jarosław Kłaczek, Agnieszka Zielińska, *Zrozumieć przeszłość. Część 4. Dzieje najnowsze po 1939 roku. Podręcznik do historii dla klas liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2015, s. 205.
- Źródło: J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010, s. 668.
- Źródło: A. Zielińska, J. Kłaczek, *Zrozumieć przeszłość. Dzieje najnowsze po 1939 roku. Podręcznik do historii dla klas liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony. Część 4*, Warszawa 2015, s. 205.
- Źródło: E. Czapiewski, J. Tyszkiewicz, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010, s. 662–663.
- Źródło: *Rozmowa Rosy Parks z kierowcą autobusu*. Cytat za: Artykuł *Rosa Parks nie wstała z miejsca - wspomnienie Dawida Warszawskiego o zmarłej w poniedziałek działaczce czarnych Amerykanów*, dostępny w: wyborcza.pl, 2005.

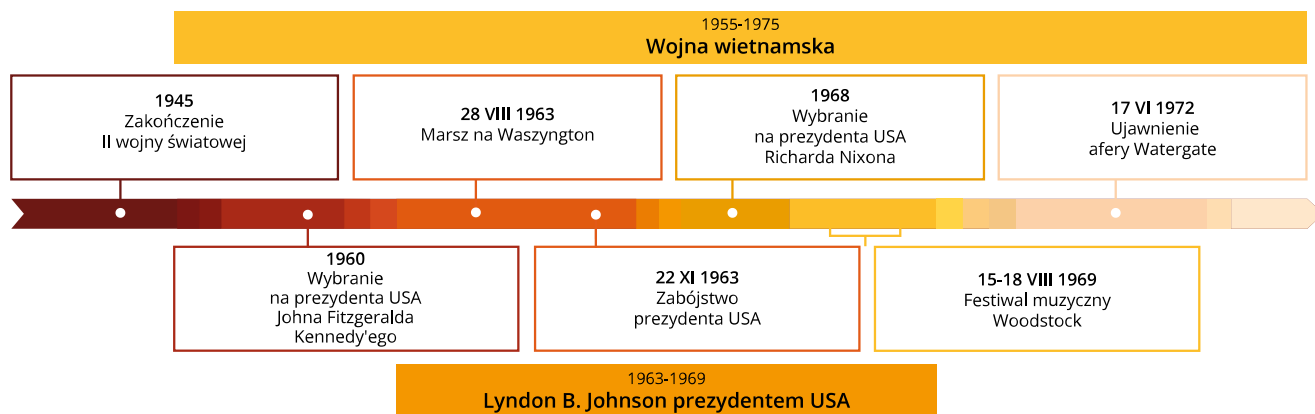
Życie polityczne w Stanach Zjednoczonych. Proces równouprawnienia ludności afroamerykańskiej

Rodzina oglądająca telewizję.

Źródło: Evert F. Baumgardner, ok. 1958 r., Wikimedia Commons, domena publiczna.

Tytułowy bohater popularnego filmu *Forrest Gump* z 1994 r. (nakręconego na podstawie książki Winstona Grooma o tym samym tytule) opowiada o swoim życiu przypadkowym osobom, które dosiadają się do niego na ławce w parku. Prostoduszny i niezbyt rozgarnięty bohater jest wprawdzie postacią fikcyjną, ale do wielu sytuacji, o których mówi, doszło naprawdę. Dzięki rozmaitym zbiegom okoliczności Forrest uczestniczył w najważniejszych w amerykańskiej historii wydarzeniach z lat 60. i 70. XX w.: walczył w wojnie w Wietnamie, obserwował powstawanie subkultury hippisów, wziął udział w marszu na Waszyngton (wielkim proteście przeciw dyskryminacji Afroamerykanów), a nawet przyczynił się do ujawnienia afery Watergate, która doprowadziła do politycznego trzęsienia ziemi w USA na początku lat 70.

Forrestowi udało się także spotkać kolejnych prezydentów USA: Johna Kennedy'ego, Lyndona Johnsona, Richarda Nixona. Ich rządy przypadły na burzliwe czasy, które zainspirowały do tworzenia nie tylko Roberta Zemeckisa, reżysera filmu *Forrest Gump*, ale również licznych autorów dzisiejszych memów internetowych. Wiele problemów tamtego okresu wciąż budzi emocje i zainteresowanie oraz skłania do dyskusji nad ważnymi dla Amerykanów – i nie tylko dla nich – problemami, takimi jak rola współczesnych mediów czy też dyskryminacja na tle rasowym.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Nawet najpotężniejsze i najbogatsze mocarstwa mają swoje kłopoty. Wymienisz problemy wewnętrzne, z jakimi borykały się Stany Zjednoczone w latach 1961–1974.
- Wskażesz, które wydarzenia, postaci oraz problemy z tamtych czasów wciąż są mocno obecne we współczesnych mediach: filmach, piosenkach, memach. Wyjaśnisz przyczyny zainteresowania nimi ze strony artystów, ludzi kultury i popkultury.
- Przedstawisz przykłady na to, że nowoczesne media mogą zarówno służyć władzy, jak i same być „czwartą władzą”.
- Dowiesz się, o czym marzył noblista Martin Luther King i dlaczego za swoje marzenia zapłacił najwyższą cenę.

Przeczytaj

The Times They Are a-Changin'

Czasy nadchodzą nowe – tytuł jednej z najbardziej znanych pieśni Boba Dylana, jednej z najważniejszych postaci amerykańskiej popkultury w latach 60.

Stany Zjednoczone wkraczały w lata 60. XX w. jako państwo zamożne i nowoczesne. Amerykanie bogacili się, korzystali z najnowszych technologii oraz rosnących nakładów na naukę i pomoc społeczną. Od końca II wojny światowej dochód narodowy brutto w USA wzrósł dwukrotnie. Na początku lat 60. już tylko czwarta część populacji USA żyła poza miastami, otoczonymi zamożnymi przedmieściami. Jednocześnie co piąty mieszkaniec kraju wciąż żył w ubóstwie. Wielu Amerykanów miało utrudniony dostęp do służby zdrowia, świadczeń socjalnych i solidnej edukacji. [Afroamerykanie](#), [Latynosi](#), potomkowie emigrantów z Ameryki Łacińskiej oraz ludność tubylcza, [Indianie](#) czuli się – nie bez racji – dyskryminowani przez białą większość. Wśród młodych mieszkańców USA, potomków zamożnych mieszczan, dojrzał bunt przeciwko [konsumpcyjnemu](#) modelowi życia.

Ogromny wpływ na wynik wyborów prezydenckich w 1960 r. miała pierwsza w historii telewizyjna debata kandydatów: Richarda Nixona i Johna F. Kennedy'ego. Politycy mieli okazję przekonać się, że ważne jest nie tylko to, co się mówi, ale także to, w jaki sposób się to robi. Podczas debaty Kennedy wyglądał na zrelaksowanego i świetnie przygotowanego. Mówił wprost do kamer i zachowywał pewność siebie. Tymczasem Nixon, który zrezygnował z pudru, wyglądał na zmęczonego. Silnie gestykulował, nerwowo drapał się po twarzy, a jego zbyt duży szary garnitur zlewał się z tłem. Kennedy wygrał debatę wizerunkowo, ale nie programowo: słuchacze radiowi oddawali prymat Nixonowi. Debata prezydencka pokazała również siłę telewizji, która będąc wtedy nowym medium, przesądziła o zwycięstwie Kennedy'ego w wyborach. Wyznaczyła też nowe trendy w rozwoju amerykańskiej (i globalnej) polityki oraz mediów.

Wskaż na zdjęciu Richarda Nixona.

Coraz większy wpływ na życie codzienne oraz poglądy Amerykanów wywierały nowoczesne media. Politycy szybko uczyli się korzystać z możliwości, jakie dawała telewizja. Sprawnie wykorzystywał je 43-letni John Fitzgerald Kennedy, kandydat [Partii Demokratycznej](#), który w 1960 r. został najmłodszym prezydentem w historii USA. Energiczny polityk otoczył się gronem młodych reformatorów, z pomocą których zamierzał zmniejszyć biedę oraz podziały społeczne. Kennedy doprowadził do wzrostu płacy minimalnej oraz państwowych emerytur, ale większość jego planów pozostała w sferze projektów. Ich realizację przerwała tragiczna śmierć prezydenta, który zginął z ręki zamachowca 22 listopada 1963 r. podczas wizyty w Dallas. Wielu Amerykanów od początku wiązało z zamachem rozmaite teorie spiskowe, wskazując jako winnych mafię, amerykańskie służby specjalne lub też kubańskich komunistów. Oficjalne śledztwo tzw. komisji Warrena nie potwierdziło jednak żadnego z tych domysłów.

John Fitzgerald Kennedy osiągnął status zarezerwowany wcześniej raczej dla gwiazd estrady. Prezydent stał się wręcz ikoną popkultury, do czego w pewnym stopniu przyczyniły się pogłoski o jego romansie ze słynną aktorką Marilyn Monroe. Źródłem plotek stało się chociażby zmysłowe wykonanie piosenki urodzinowej w maju 1962 r. z dedykacją dla prezydenta. Na zdjęciu z przyjęcia urodzinowego aktorka stoi obok Roberta F. Kennedy'ego, młodszego brata prezydenta. Jaką funkcję państwową pełnił on wówczas?

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Następcą Kennedy'ego został dotychczasowy wiceprezydent Lyndon Johnson. który kontynuował politykę poprzednika. W ramach programu „Wielkie Społeczeństwo”, jak sam się wyraził – „wypowiedział wojnę biedzie”, umacniał prawa obywatelskie oraz zwalczał dyskryminację na tle rasowym. Cieniem na

działalności Johnsona położyło się amerykańskie zaangażowanie w krwawą wojnę w Wietnamie. Ogromne nakłady na wojsko zmusiły prezydenta do ograniczenia wydatków na cele socjalne, które nigdy nie osiągnęły zaplanowanych rozmiarów. Johnson musiał się także zmierzyć z rosnącą inflacją oraz deficytem budżetowym. Narastająca niechęć Amerykanów wobec udziału USA w wojnie wietnamskiej przyczyniła się do tego, że schorowany prezydent w 1968 r. nie zdecydował się ubiegać o drugą kadencję. Wybory prezydenckie w 1969 roku wygrał [republikanin](#), Richard Nixon.

Karykatura przedstawiająca Lyndona Johnsona jako pianistę. Zamiast dźwięków wydobywa on z klawiatury różnego rodzaju prawa i ustawy, m.in. dotyczące obronności, ograniczenia ubóstwa oraz ochrony praw człowieka. Część z nich dotyczy zaangażowania USA w konflikt w Wietnamie. Ilustracja stanowi komentarz do bardzo aktywnej polityki prezydenta Johnsona. Rozstrzygnij, czy jej autorem jest zwolennik, czy krytyk prezydenta. Uzasadnij odpowiedź.

Źródło: Karl Hubenthal, newsphonereview.xyz, tylko do użytku edukacyjnego.

Make love, not war

Olbrzymi wpływ na sytuację wewnętrzną i polityczną w USA w latach 60. miał udział wojsk amerykańskich w wojnie wietnamskiej. Rosnące zaangażowanie kraju w konflikt oraz związane z tym koszty podsycaly buntownicze nastroje, zwłaszcza wśród młodych ludzi. Do gwałtownych antywojennych protestów dochodziło na uniwersytetach. Studenci sprzeciwiali się także nierównościom społecznym oraz dyskryminacji Afroamerykanów. Pacyfistyczne nastroje wśród młodzieży przyczyniły się do powstania subkultury hippisów. Ich naczelnym hasłem stała się

Jednym z najważniejszych filmowych manifestów pokolenia dorastającego w latach 60. jest *Absolwent* z 1968 r. Film zrealizowany przez amerykańskiego reżysera Mike'a Nicholasa został obsypany licznymi nagrodami. Reżyser, uważny obserwator życia na zamożnych amerykańskich przedmieściach, krytykuje hipokryzję i małostkowość ich mieszkańców. Główny bohater konsekwentnie walczy o prawo do miłości. W ostatnich scenach filmu porywa sprzed ołtarza swoją ukochaną, niedoszlą pannę młodą.

Źródło: Wikimedia Commons, tylko do użytku edukacyjnego.

kontestacja, czyli sprzeciw wobec dotychczasowych norm życia społecznego. Hippisi krytykowali konsumpcyjny styl życia, sprzeciwiali się wszelkiej władzy oraz tradycyjnym autorytetom reprezentowanym przez starsze pokolenia. Buntowali się przeciwko instytucjom społecznym, takim jak państwo, Kościół czy małżeństwo. Odrzucali materializm współczesnego świata, fascynowali się kulturą i duchowością Dalekiego Wschodu.

Ponadto propagowali modę na życie we wspólnotach – komunach – i eksperymentowali z narkotykami oraz wolną miłością. Hippisi niezwykle silnie identyfikowali się z muzyką rockową. Liczni wykonawcy, np. Janis Joplin, John Lennon, Jimi Hendrix, Jim Morrison czy Bob Marley uzyskiwali kultowy status głosu pokolenia, wyroczni w sprawach światopoglądowych. Apogeum popularności ruchu hippisów wiąże się z festiwalem muzycznym Woodstock z 15–18 sierpnia 1969 r., na którym wystąpiły czołowe młode gwiazdy amerykańskiej sceny muzycznej. Po tym, jak prezydent Nixon zdecydował o wycofaniu wojsk amerykańskich z Wietnamu (1973 r.), fascynacja młodzieży ruchem hippisowskim znacznie opadła. Życie hippisów stało się tematem licznych filmów dokumentalnych i fabularnych oraz musicali, m.in. *Hair* czy *Jesus Christ Superstar*. Do dzisiaj ocena ruchu budzi spory wśród historyków. Zwolennicy ruchu hippisów podkreślają ich szczytne cele: poszukiwania nowych rozwiązań społecznych oraz wrażliwość na piękno, uczucie i miłość. Historyk Jakub Tyszkiewicz zwraca jednocześnie uwagę, że:

“przeciwnicy kontrkultury widzieli w niej natomiast niebezpieczny i nierozsądny atak na realia współczesnego życia, doszukując się histerycznego „buntu humanistów” wobec nowych wyzwań, związanych z wiekiem technologii, wymagającym dyscypliny i porządku. [...] Dodaje także, że kontrkultura „była atakowana za trywializację, jakiej uległa, ze względu na wykorzystanie jej w mass mediach”.

Źródło: J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010, s. 668.

Podczas gdy ruch hippisowski osiągał rangę symbolu pokolenia dorastającego w latach 60., równoległe silne wpływy w mediach i polityce zyskiwał ruch „nowej prawicy”. Jego zwolennicy głosili potrzebę umocnienia tradycyjnych wartości oraz propagowali liberalizm gospodarczy.

Fotografia przedstawia grupę hippisów podczas kultowego festiwalu Woodstock w 1969 r. Jednym z trwałych skutków ruchu hippisowskiego było rozpropagowanie na świecie mody na dżinsy. Długie włosy hippisów symbolizowały sprzeciw wobec wojny, rekrutom bowiem włosy obcinano. Zwróć uwagę na piknikową i swobodną atmosferę, jaka panowała na festiwalu Woodstock. Czy pod tym względem współczesne wielkie imprezy muzyczne wyglądają podobnie?

Źródło: Derek Redmond and Paul Campbell, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Oddzielni, lecz równi?

Jednym z najistotniejszych kwestii polityki wewnętrznej USA za rządów Kennedy'ego, Johnsona oraz Nixona była kwestia równouprawnienia Afroamerykanów. Od końca XIX stulecia na południu USA obowiązywała zasada *separate but equal* (ang., „oddzielne, lecz równe”). Zgodnie z nią czarni i biali mieszkańcy Południa korzystali z oddzielnych szkół, restauracji, barów, ławek w parku, miejsc w autobusach, a nawet przymierzalni w sklepach odzieżowych czy toalet. Zwolennicy zasady „oddzielne, lecz równe” nie uważali jej za przejaw nietolerancji. Teoretycznie bowiem, jak twierdzili, segregacja rasowa oznaczała dostęp do usług o zbliżonej jakości. W rzeczywistości jednak dobra dostępne dla białych miały znacznie wyższą jakość. Z punktu widzenia Afroamerykanów te

Rosa Parks (1913–2005) – siedząca na pierwszym planie – dla wielu Amerykanów jest jedną z najważniejszych postaci w historii USA. Rosa Parks jako działaczka Krajowego Stowarzyszenia na rzecz Postępu Ludności Kolorowej (NAACP) występowała w obronie osób represjonowanych za łamanie zasad

negatywne i krzywdzące skutki segregacji rasowej widoczne były w środkach masowego transportu i szkolnictwie. Do spotęgowania konfliktów na tle rasowym doszło w USA w latach 40. w wyniku wielkich migracji Afroamerykanów z południa na północ kraju. Trzy miliony migrantów spodziewało się znaleźć tam godną pracę i lepsze perspektywy rozwoju. Powodem wyjazdów była także wciąż żywa na południu dyskryminacja czarnoskórych ze strony białej większości. Wbrew oczekiwaniom również na północy spotykali się oni z przejawami ksenofobii i nietolerancji zarówno w życiu codziennym, jak i na rynku pracy. W miastach migranci zajmowali biedne dzielnice, gdzie tworzyli swego rodzaju czarne getta. Do walki o pełne równouprawnienie Afroamerykanów stanęli aktywiści działający na rzecz praw człowieka. Organizowali oni masowe protesty przeciwko rasizmowi oraz akcje obywatelskiego nieposłuszeństwa, które przynosiły im wielki rozgłos, również poza granicami USA. Czołową postacią walki o prawa czarnoskórych został w latach 50. młody, charyzmatyczny pastor z Kościoła baptystów – Martin Luther King. Jego zwolennicy uzasadniali swoje działania orzeczeniem Sądu Najwyższego z połowy lat 50., uznającym praktykę „odrębnego, ale równego” szkolnictwa za niezgodną z konstytucją. Aktywistom udało się odnieść znaczący sukces. W efekcie akcji bojkotu autobusów w miejscowości Montgomery (stan Alabama) Sąd Najwyższy zakazał segregacji w transporcie publicznym.

segregacji rasowej. Za swoją działalność została zwolniona z pracy. Rosa Parks stała się czołową postacią bojkotu autobusów w miejscowości Montgomery. W 1956 r. Sąd Najwyższy uznał segregację w środkach masowego transportu za nielegalną. Fotografia powstała już po wyroku sądu. Biały mężczyzna siedzący za Rosą Parks to dziennikarz, Nicholas C. Chriss, który pisał artykuł o głośnym „autobusowym” proteście w Montgomery. Jak myślisz, dlaczego dziennikarz usiadł za Rosą Parks a nie przed nią?

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Sen pastora

Martin Luther King podczas olbrzymiej manifestacji, która zakończyła tzw. marsz na Waszyngton w 1963 r. Zwróć uwagę, jak wielką liczbę Amerykanów przyciągnęła sprawa walki z dyskryminacją rasową.

Realizacja wyroku Sądu Najwyższego dotyczącego ograniczenia segregacji rasowej na dworcach autobusowych i kolejowych napotkała poważne problemy. Aby pilnować jej przestrzegania, powstał więc ruch obywatelski „jeźdźców wolności” (*freedom riders*). Równolegle jednak swoją działalność ożywiła rasistowska organizacja [Ku Klux Klan](#). Jej członkowie dążyli do utrzymania dominującej pozycji białych na południu USA. W tym celu dopuszczali się aktów przemocy, również morderstw. Rosła także brutalność lokalnej policji wobec aktywistów. Areną dalszych zmagień

W marszu wzięło udział aż 250 tys. osób, zarówno białych, jak i czarnoskórych.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

psów, a sam King został aresztowany. Wkrótce zamieszki przeniosły się do czarnego getta w Birmingham. Sceny walk ulicznych z Birmingham pokazała telewizja. Brutalność policji wzbudziła oburzenie większości Amerykanów.

W odpowiedzi aktywiści zorganizowali 28 sierpnia 1963 r. marsz na Waszyngton. Manifestanci przeszli przez miasto, a gdy dotarli pod pomnik Abrahama Lincolna, głos zabrał Martin Luther King. „Mam marzenie, że pewnego dnia na czerwonych wzgórzach Georgii synowie byłych niewolników i synowie ich właścicieli będą mogli usiąść razem przy stole braterstwa. Mam marzenie, że pewnego dnia nawet stan Missisipi, stan upalny od gorąca niesprawiedliwości, upalny od gorąca ucisku będzie przekształcony w oazę wolności i sprawiedliwości” – mówił przywódca ruchu aktywistów. Determinacja Kinga została nagrodzona już w 1964 r., kiedy z inicjatywy prezydenta Johnsona Kongres zabronił wszelkiej segregacji w miejscach publicznych oraz dyskryminacji rasowej. Wkrótce pod wpływem krwawych zamieszek w Selmie (stan Alabama) władze zniosły upokarzające ograniczenia praw wyborczych dla niepiśmiennych mieszkańców kraju. Pokojowa taktyka Kinga nie znalazła uznania w oczach wszystkich Afroamerykanów, a ustępstwa władzy rozbudzały większe oczekiwania. Wśród czarnoskórej ludności USA pojawiły się skrajne organizacje. Ponurą sławę zdobyła radykalna organizacja **Czarne Pantery** (*Black Panthers*), działająca pod hasłem „czarnej siły”. Czarni fundamentaliści islamscy zrzeszali się z kolei w organizacji Naród Islamu. Na ulicach kilkudziesięciu amerykańskich miast dochodziło w latach 1966 i 1967 do gwałtownych starć Afroamerykanów z siłami bezpieczeństwa. Zdarzało się, że uczestnicy zamieszek

o równouprawnienie stała się miejscowość Birmingham (stan Alabama). King zorganizował tam wielki marsz 2 maja 1963 r. Policja rozpędziła go m.in. z użyciem

Amerykańscy lekkoatleci Tommie Smith i John Carlos wywołali skandal podczas igrzysk w Meksyku 1968 r. Obyczaje olimpijskie zakazywały gestów politycznych. Natomiast po rozdaniu medali, w czasie gdy rozbrzmiewał hymn USA, Smith i Carlos opuścili głowy i unieśli w górę zaciśnięte dłonie w czarnych rękawiczkach – znak rozpoznawczy Czarnych Panter. Zwróć uwagę na to, że Smith wznosi prawą pięść, a Carlos – lewą. Stało się tak dlatego, że Carlos zapomniał zabrać rękawiczki z wioski olimpijskiej, Smith zatem wręczył mu jedną ze swoich. Obaj także zdjęli buty, a ich czarne skarpetki miały symbolizować biedę Afroamerykanów. Ponadto Smith założył czarny szalik – oznakę dumy. Rozpięta bluza Carlosa wskazywała natomiast na jego solidarność z pracownikami fizycznymi.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

demolowali sklepy i lokale oraz strzelali do interweniujących policjantów i strażaków. King z jednej strony potępiał przemoc, a z drugiej rozumiał rozgoryczenie Afroamerykanów. W 1968 r. zginął zastrzelony przez białego kryminalistę, co wywołało kolejną serię zamieszek.

Malcolm X (1925-1965) - po lewej oraz słynny amerykański aktor Denzel Washington, który wcielił się w jego postać w filmie Spike'a Lee "Malcolm X" z 1992 roku. Bohater filmu był radykalnym przywódcą ruchu walki o równouprawnienie Afroamerykanów. Znak "X", który używał obok imienia miał symbolizować nazwisko nieznanymi przodków z Afryki. W młodości jako charyzmatyczny kaznodzieja sekty Naród Islamu głosił potrzebę budowy odrębnego państwa czarnoskórych w ramach USA. Zastąpił także jako twórca pojęcia "Afroamerykanin" na określenie czarnoskórej ludności Stanów Zjednoczonych. Z czasem Malcolm X zaczął odchodzić od radykalnej ideologii Narodu Islamu. Zbliżył się ideowo do Kinga, wyrzekł się wrogości wobec białych oraz zaczął głosić ideę braterstwa wszystkich ludzi. Członkowie Narodu Islamu uznali to za akt zdrady. Malcolm X zginął w 1965 z rąk trzech zamachowców, członków tej organizacji. Pojawiły się podejrzenia, że za zamachem stały amerykańskie służby specjalne lub handlarzy narkotyków. Poglądy i działalność Malcolma X miały olbrzymi wpływ na Afroamerykanów również po jego tragicznej śmierci. Jego przemówieniami o "czarnej dumie" inspirowali się założyciele ruchu Black Power, który powstał kilka miesięcy po jego zabójstwie. W latach 80. zapanowała prawdziwa moda na Malcolma X. Jego wizerunek pojawiał się na T-shirtach, pieśni o nim pisali liczni twórcy rapowych protest-songów. Do dziś Malcolm X dla wielu młodych mieszkańców czarnych gett jest idolem i wzorem do naśladowania.

Na ile zmieniła się pozycja Afroamerykanów we współczesnym społeczeństwie USA?

Źródło: Ilustracja pochodzi z portalu *Reviews by Josmar Lopes*, artykuł *Leading man on fire*, 2019.

Tekst na podstawie artykułu *Bohater Afroamerykanów i mniejszości seksualnych*, A. Domasławski, Tygodnik Polityka, 2015, tylko do użytku edukacyjnego.

Dzieje upadku

Richard Nixon, prezydent wywodzący się z [Partii Republikańskiej](#), musiał nie tylko zmierzyć się z konfliktami społecznymi, ale

Richard Nixon opuszcza Białą Dom po rezygnacji ze stanowiska prezydenta, 1974 r. Jak myślisz, dlaczego żegnany jest z honorami?

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

także stawić czoło poważnym problemom ekonomicznym. Kiedy państwa zrzeszone w Organizacji Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OPEC) znacząco podwyższyły ceny za baryłkę, w USA doszło do **stagflacji**, czyli wysokiej inflacji połączonej z zastojem w gospodarce. Amerykanie, przyzwyczajeni do stosunkowo niskich cen ropy, musieli ograniczyć wydatki na paliwo i ogrzewanie mieszkań. Nixon skutecznie osłabiał skutki kryzysu poprzez łagodną politykę podatkową. Zaskarbił tym sobie szacunek sporej części Amerykanów. Ponadto społeczeństwo z ulgą przyjęło decyzję prezydenta o wycofaniu wojsk amerykańskich z Wietnamu. W 1972 r. Nixon zdecydowanie wygrał kolejne wybory prezydenckie. Potężnym ciosem dla autorytetu prezydenta stała się jednak

afery Watergate, na której trop wpadli dziennikarze gazety „Washington Post”.

Dziennikarskie śledztwo wykazało, że podczas kampanii wyborczej Nixon zgodził się na montowanie podsłuchów w siedzibie opozycyjnej Partii Demokratycznej, w kompleksie budynków Watergate w Waszyngtonie. Okazało się, że o sprawie wiedzieli najwyżsi urzędnicy Białego Domu, a sam Nixon uczestniczył w zacieraniu śladów. W wyniku skandalu stanął w obliczu wszczęcia przez Kongres procedury **impeachmentu**, czyli postawienia prezydenta w stan oskarżenia. Skompromitowany i zagrożony pobawieniem urzędu Nixon zdecydował się sam ustąpić z urzędu. Jego miejsce zajął dotychczasowy wiceprezydent Gerald Ford. Afera Watergate miała poważne konsekwencje. Zaufanie Amerykanów do własnego państwa oraz tradycyjnych autorytetów wyraźnie spadło. Zmalał autorytet osób starszych w oczach młodych. Ograniczeniu uległy uprawnienia służb specjalnych. Normą stało się ujawnianie informacji podatkowych przez polityków. Afera wykazała także, jak silną „czwartą władzą” stały się media. Zachęczone sukcesem dziennikarzy „Washington Post” stały się one w następnych latach dużo odważniejsze w śledzeniu nieprawidłowości działań polityków.

Słownik

Afroamerykanie

(ang. *African Americans*, *Afro-Americans*) określenie czarnoskórych Amerykanów pochodzących z Afryki Subsaharyjskiej; potomków ludności sprowadzonej na teren Ameryki między XVII a XIX w.; w latach 60. XX w. tym terminem zaczęto określać

czarnoskórych mieszkańców Ameryki Północnej, aby zastąpić inne, nieprzyjemne określenia

Czarne Pantery

(ang. *Black Panthers*) ugrupowanie czarnoskórych Amerykanów, założone w 1966 r. przez H.P. Newtona i B. Seale'a w celu zorganizowania samoobrony ludności czarnoskórej w USA; stosowali terroryzm

FBI

(*Federal Bureau of Investigation* – Federalne Biuro Śledcze) amerykańska agencja rządowa zajmująca się przestępstwami wykraczającymi poza granice danego stanu; jest jedną ze służb specjalnych pilnujących bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych

Indianie

ludność tubylcza, rdzenni mieszkańcy Ameryki

impeachment

(ang., „postawienie w stan oskarżenia”) procedura służąca realizacji odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta, wiceprezydenta i funkcjonariuszy cywilnych w USA; konsekwencją wszczęcia tej procedury przez parlament może być odsunięcie najwyższych urzędników, w tym prezydenta, od władzy w USA

konsumpcjonizm

postawa polegająca na nadmiernym dążeniu do posiadania dóbr materialnych i korzystania z nich

kontestacja

(z franc. *contestation* – spór, negacja, od łac. *contestari* – protestować) sprzeciw, najczęściej przeciwko systemowi społecznemu i politycznemu, wyrażany publicznie poprzez wypowiedzi i zachowanie

Ku Klux Klan

(z gr. *kyklos* – krąg + ang. *clan* – klan) powstała w XIX w. (po wojnie secesyjnej) na wzór tajnego stowarzyszenia organizacja rasistowska w Stanach Zjednoczonych, częściowo zakonspirowana; walczyła o utrzymanie przewagi białych w USA i dążyła do ograniczenia praw innych grup rasowych i etnicznych, głównie Afroamerykanów i Żydów, oraz katolików jako grupy wyznaniowej

Latynosi

(hiszp. *latino* – łaciński) określenie ludności zamieszkującej Amerykę Łacińską oraz ich potomków

Partia Demokratyczna

(ang. *Democratic Party*) – jedna z dwóch głównych sił politycznych w Stanach Zjednoczonych, obok Partii Republikańskiej. Początki partii sięgają końca XVIII wieku,

choć obecna nazwa używana jest od około 1833. Partia prezentuje program centro-lewicowy. Program partii zakłada min. budowę państwa opiekuńczego, dopuszcza ingerencję państwa w gospodarkę, głosi potrzebę walki o prawa mniejszości, równouprawnienia kobiet oraz ograniczenia wpływu religii na państwo

Partia Republikańska

(ang. *Republican Party*) jedna z dwóch głównych sił politycznych w USA. Początki partii sięgają połowy XIX w. Republikanie prezentują konserwatywne poglądy w kwestiach społecznych, w ekonomii opowiadają się zaś za minimalną ingerencją państwa w gospodarkę. Partia opowiada się min. za niskimi podatkami, ograniczeniem wydatków na cele socjalne, wysokimi nakładami na zbrojenia. Republikanie kładą nacisk na walkę z przestępczością, bronią prawa do posiadania broni przez każdego oraz akcentują swoje przywiązanie do wartości chrześcijańskich. Sprzeciwiają się eutanazji, legalizacji aborcji, narkotyków czy związków homoseksualnych. Dążą do ograniczenia napływu imigrantów do USA

republikanin

zwolennik, członek partii republikańskiej, czyli takiej, która uznaje republikę za najlepszą formę rządu

stagflacja

(z ang. *stagflation* – połączenie słów *stagnation* – stagnacja + *inflation* – inflacja) zjawisko w gospodarce polegające na jednoczesnym występowaniu znaczącej inflacji i stagnacji gospodarczej

Słowa kluczowe

Afroamerykanie, dyskryminacja, hippisi, kultura masowa, media, popkultura, równouprawnienie, telewizja, terroryzm, Wietnam, zimna wojna, Partia Demokratyczna, Partia Republikańska

Bibliografia

Michalek K., *Amerykańskie stulecie. Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki 1900–2001*, Warszawa 2004.

Tyszkiewicz J., Czapiewski E., *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010.

Polecenie 1

Zapoznaj się z nagraniem, a następnie wykonaj polecenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PO5m0fbfD>

JFK, czyli mityczny prezydent.

John Fitzgerald Kennedy w ocenie amerykańskich historyków był prezydentem raczej przeciętnym. Sprawował tę funkcję zbyt krótko, aby zrealizować większość swoich politycznych planów. Pełnił ją od stycznia 1961 roku, a już w listopadzie 1963 roku zginął z ręki zamachowca. Pomimo tego JFK stał się jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci swoich czasów, nie tylko w świecie polityki, ale także popkultury.

Tajemnica niebywalej popularności Kennedy'ego wynikała po części z jego osobistej charyzmy oraz silnego wsparcia ze strony doradców i rodziny, z drugiej strony prezydent i jego otoczenie potrafili znakomicie wykorzystać możliwości, jakie oferował świat nowoczesnych mediów. W ocenie Krzysztofa Michałka, historyka-amerykanisty „Telewizja pomogła JFK wygrać wybory, pomogła mu sprawować władzę i sprawiła, że obrazy związane z końcem jego życia stały się podstawą pośmiertnej i nieśmiertelnej zarazem legendy”.

Kariera polityczna Kennedy'ego na szczytach władzy rodziła się w bólach. JFK, kandydat demokratów w wyborach prezydenckich w 1960 r., początkowo nie spotkał się z masowym poparciem wyborców. Wielu Amerykanów – białych protestantów, raziło przywiązanie Kennedy'ego do katolicyzmu oraz poparcie dla ruchu praw obywatelskich czarnoskórej mniejszości. JFK natrafił na silnego kontrkandydata do prezydentury – Richarda Nixona, doświadczonego i zdolnego przedstawiciela Partii Republikańskiej. Szalę zwycięstwa na korzyść Kennedy'ego przechyliła dopiero seria debat telewizyjnych, do których JFK wezwał swojego przeciwnika. Srebrny ekran pokochał przystojnego, elokwentnego i pewnego siebie czterdziestoparoletniego demokratę. Rzesze Amerykanów z zapartym tchem śledziły jego potyczki ze starszym, mniej przebojowym Nixonem. Gdyby nie debaty telewizyjne, które przysporzyły Kennedy'emu kilka milionów głosów, inauguracyjne przemówienie prezydenckie mógłby wygłaszać Nixon, ponieważ JFK wygrał nieznaczną przewagą.

Przedwczesna i tragiczna śmierć prezydenta umocniła jego legendę. Niemalą w tym rolę odegrała wdowa po Kennedy'm, Jacqueline, która świadomie i skutecznie kreowała jego wizerunek młodego reformatora, godnego przywódcy pokolenia czasów hippisowskich.

„Historio – zaklinała Jacqueline – bądź łaskawa dla Johna F. Kennedy'ego. Historio, nie daj pisać o nim zgorzkniałym starcom!” Tak się zresztą złożyło, że swoją cegiełkę do budowania mitu Kennedy'ego dołożył historyk i jednocześnie doradca prezydenta oraz jego pierwszy biograf: Arthur Schlesinger.

Według innego biografy Kennedy'ego, Hugh Brogana: „Schlesinger był bliski wewnętrznego kręgu władzy w Białym Domu, a jego nieugięta, romantyczna lojalność wobec Kennedy'ego, jego żony i brata niewątpliwie wywarła wpływ na sposób ujęcia tematu”.

Istotnym krokiem ku mitologizacji osoby prezydenta stał się jego pogrzeb. Cała uroczystość była starannie wyreżyserowanym widowiskiem, wymyślonym w sporej części przez Jacqueline Kennedy. Obrazy z pogrzebu, transmitowane przez telewizję, miały zapaść Amerykanom głęboko w pamięć. Prezydenta pochowano na stołecznym cmentarzu wojskowym Arlington, tradycyjnym miejscu ostatniego spoczynku amerykańskich bohaterów wojennych. Organizatorzy z premedytacją wyznaczyli bardzo długą trasę konduktu, aby tym mocniej odcisnął się on w świadomości Amerykanów. Żałobnikom towarzyszył koń Kennedy'ego, co miało umocnić mit rycerskiego przywódcy.

Swoją rolę w tworzeniu legendy Kennedy'ego odegrała także popkultura. „Z uwagi na medialną popularność prezydenta – pisał historyk-amerykanista Krzysztof Michałek – powstawały niezliczone gadżety – od kart do gry z wizerunkami członków jego rodziny, po reklamy produktów spożywczych preferowanych przez Kennedy'ego. Z upływem czasu komercyjny aspekt legendy stawał się coraz bardziej widoczny (...). Pamiątki po nim wystawiano na licytacjach, zdjęcia prezentujące Kennedy'ego w nieoficjalnych sytuacjach publikowała zarówno poważna, jak i bulwarowa prasa, a z czasem zaczęto wydawać także albumy”. Rzeczywisty wizerunek odbiegał jednak od oficjalnego, umiejętnie kreowanego przez prezydenta i jego ludzi. Kennedy, pozornie pełen młodzieńczej energii, był człowiekiem poważnie schorowanym. Aby ulżyć sobie w cierpieniach, nie sprzeciwiał się podawaniu narkotyków, od których się uzależnił. Ten szczęśliwy mąż i ojciec pozwalał też sobie na liczne romanse. Wbrew potocznym wyobrażeniom nie był także bezkompromisowym wrogiem dyskryminacji rasowej. Pod tym względem większe zasługi miał jego następca – Lyndon Johnson.

Chociaż JFK deklarował wrażliwość na krzywdę najuboższych, to doprowadził do obniżenia podatków wszystkim, na czym skorzystały wielkie korporacje. Opieszałość we wdrażaniu reform zarzucały mu zresztą nawet przyjazne, liberalne media. Kennedy`emu nie udało się doprowadzić do przełomowych wydarzeń, jak Lincolnowi. Nie zdołał wypracować śmiałych wizji politycznych na miarę Roosevelta. Na pewno jednak JFK docenił siłę i znaczenie mediów. Bez nich najpewniej nie powstałby mit wspaniałej prezydentury.

Źródło: *Zamach na Johna F. Kennedy`ego*, artykuł na stronie Polskiego Radia 24 (polskieradio24.pl);

Amerykański rycerz z Camelotu, artykuł na stronie Wprost.pl;

Michałek K., *Amerykańskie stulecie. Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki 1900-2001*, Warszawa 2004, s. 309-310.

Polecenie 2

Nowoczesne media to „czwarta władza” czy wygodne narzędzie w rękach polityków? Przedstaw swoją opinię, odwołując się do historii przedstawionej w audiobooku.

Tvoja odpowiedź

Polecenie 3

Wizerunek prezydenta Kennedy`ego wykorzystywany był m.in. do reklamowania produktów spożywczych. Przedstaw własny stosunek do wykorzystywania wizerunku przywódców politycznych w celach reklamowych.

Tvoja odpowiedź

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Połącz amerykańskich polityków lub działaczy społecznych z ich charakterystykami.

Popularność zawdzięczał energicznym działaniom na rzecz umocnienia sprawiedliwości społecznej. Sympatię ze strony licznych Amerykanów stracił z powodu zaangażowania się w niepopularną wojnę w Wietnamie.

John F. Kennedy

Pochodził z katolickiej rodziny o irlandzkich korzeniach. Jako polityk Partii Demokratycznej opowiadał się za zniesieniem segregacji rasowej.

Martin Luther King

Stał za słynną aferą podsłuchową, co doprowadziło do wszczęcia przeciwko niemu procedury impeachmentu. Nie czekając na jej zakończenie, sam podał się do dymisji.

Lyndon Johnson

Ogólnoświatowe uznanie przyniosło mu zorganizowanie w 1963 r. wielkiej demonstracji zwanej marszem na Waszyngton. Jeszcze w tym samym roku został uznany za Człowieka Roku przez magazyn „Time”, a rok później otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla.

Rosa Parks

Inicjatorka akcji bojkotu autobusów w miejscowości Montgomery w stanie Alabama. Została aresztowana i skazana za przekroczenie prawa, ale Sąd Najwyższy uchylił ten wyrok. Był to ogromny sukces ruchu na rzecz równouprawnienia Afroamerykanów.

Richard Nixon

Zapoznaj się z ilustracją i wykonaj zadania.

“There’s Money Enough To Support Both Of You —
Now, Doesn’t That Make You Feel Better?”

---from The Herblock Gallery (Simon & Schuster, 1968)

Napis na szalu: „Wojna w Wietnamie”. Napis na sukience: „Potrzeby mieszkaniowe Amerykanów”. Napis nad obrazkiem: „Są pieniądze na wsparcie was obu. Czy to sprawia, że czujesz się lepiej?”.

Źródło: 1967 Herblock Cartoon, © The Herb Block Foundation., tylko do użytku edukacyjnego.

Jak sądzisz, w jakim celu powstała powyższa ilustracja? Wybierz odpowiedź spośród podanych propozycji. Uzasadnij swój wybór.

- ☐ Ilustracja ma na celu przekonanie społeczeństwa amerykańskiego do polityki finansowej Johnsona.
- ☐ Ilustracja ma ośmieszyć liberalne podejście Johnsona do gospodarki.
- ☐ Ilustracja informuje o motywach decyzji finansowych podejmowanych przez administrację Johnsona.
- ☐ Ilustracja krytykuje politykę finansową Johnsona.

Uzasadnienie

Czy zgadzasz się z przesłaniem ilustracji? Uzasadnij odpowiedź.

Przeczytaj fragment tekstu i napisz, do jakich wydarzeń w Stanach Zjednoczonych doprowadziło zachowanie bohaterki.

“ *Rozmowa Rosy Parks z kierowcą autobusu* ”

Zapytał mnie: Wstaniesz?

Odpowiedziałam: Nie.

Na to on: Jeśli nie wstaniesz, wezwę policję, żeby cię aresztowali.

Odpowiedziałam: To możesz zrobić.

Źródło: *Rozmowa Rosy Parks z kierowcą autobusu*. Cytat za: Artykuł *Rosa Parks nie wstała z miejsca - wspomnienie Dawida Warszawskiego o zmarłej w poniedziałek działaczce czarnych Amerykanów*, dostępny w: wyborcza.pl, 2005.

Twoja odpowiedź

Wskaż odpowiedź najbliższą twojej i sprawdź, czy masz rację.

- ☐ ujawnienie afery Watergate
- ☐ zniesienie ograniczenia praw wyborczych dla niepiśmiennych mieszkańców kraju
- ☐ wycofanie się Stanów Zjednoczonych z wojny w Wietnamie
- ☐ wprowadzenie zakazu dyskryminacji oraz segregacji rasowej w miejscach publicznych

Zapoznaj się z fragmentami recenzji filmów. Nazwij wydarzenia z najnowszej historii USA, których one dotyczą. Uzasadnij swój wybór, podając dwa argumenty.

“ *Wszyscy ludzie prezydenta* (1976)

Bob Woodward i Carl Bernstein, dwaj dziennikarze piszący serię artykułów o aferze dla dziennika „The Washington Post”, podejmują [...] żmudne reporterskie śledztwo, by wyjaśnić kulisy tej sprawy. Jej inspiratorami okazują się „wszyscy ludzie prezydenta”... Parę dziennikarzy różni wiele: Bernstein jest typem bezczelnego, szybkiego w działaniu narwańca, zaś Woodward chłodnym profesjonalistą. Obaj nie do końca zdają sobie sprawę z wagi odkryć, których dokonują, Carl ulega nawet żądzy sławy związanej z ujawnieniem winnych przestępstwa. Krok po kroku dziennikarze łapią kolejne tropy, docierają do coraz to nowych ludzi. Pomaga im w tym informator, nazywany „Głębokim Gardłem”, mający dostęp do informacji prosto z Białego Domu.

Źródło: *Wszyscy ludzie prezydenta* (1976). Cytat za: opis na podstawie www.sfp.org.pl.

Napisz, do jakiego wydarzenia z historii odnosi się powyżej opisany film, i uargumentuj swoją odpowiedź.

“ *Czas Apokalipsy* (1979)

Akcja filmu rozgrywa się w 1969 roku. W Sajgonie kapitan Benjamin L. Willard (Martin Sheen) otrzymuje rozkaz odnalezienia i „zlikwidowania” pułkownika Waltera E. Kurtza (Marlon Brando), zbuntowanego przeciwko dowództwu i oszalałego. Kurtz przebywa w głębokiej dżungli, gdzie założył obozowisko, w którym przewodzi górskiemu plemieniu [...]. Willard wyrusza łodzią patrolową w górę rzeki Mekong...

Źródło: *Czas Apokalipsy* (1979). Cytat za: opis na podstawie www.akademiafilmowa.pl.

Napisz, do jakiego wydarzenia z historii odnosi się powyżej opisany film, i uargumentuj swoją odpowiedź.

“ JFK (1991)

Samotny strzelec czy grupa wynajętych przez establishment i mafię zamachowców? Fakty czy bujdy? Możliwy przebieg wydarzeń czy antyrządowa propaganda i manipulacja? Co sprzedaje nam Oliver Stone? Ten spór zapewne nigdy do końca nie zostanie rozstrzygnięty, a każdy z historyków, politologów, prawników, polityków i publicystów oraz zwykłych widzów będzie miał własne zdanie na ten temat.

Źródło: *JFK* (1991). Cytat za: Artykuł "*JFK*": fakty, bujdy, traumy i Oliver Stone - recenzja, D. Romanowska, 2013, dostępny w: kultura.onet.pl.

Napisz, do jakiego wydarzenia z historii odnosi się powyżej opisany film, i uargumentuj swoją odpowiedź.

Charakterystyczną cechą popkultury lat 60. był kultowy status wykonawców muzyki młodzieżowej. Najpopularniejsi wykonawcy chętnie zabierali głos w sprawach politycznych i społecznych, a ich opinie urastały do rangi głosu pokolenia. Przeczytaj tłumaczenia tekstów piosenek wykonywanych przez ważnych twórców popkultury czasów hipisowskich. Zaznacz kolorem:

zielonym – fragment potępiający konsumpcyjny model życia

czerwonym – fragment, w którym znajduje się nawiązanie do wyglądu hippisów

niebieskim – fragment, w którym znajduje się aluzja do wojny w Wietnamie

pomarańczowym – fragment dotyczący dyskryminacji rasowej

żółtym – fragment świadczący o buncie wobec opresyjnego społeczeństwa

zielony

czerwony

niebieski

pomarańczowy

żółty

O Panie, nie kupiłbyś mi mercedesa?
Wszyscy moi przyjaciele jeżdżą porsche, muszę sobie jakoś to wynagrodzić.
Ciężko zapracowana przez całe życie, bez pomocy ze strony przyjaciół,
Więc, Panie, nie kupiłbyś mi mercedesa?

Źródło: Janis Joplin, Michael McClure, Bob Neuwirth, *Mercedes Benz*, tekst dostępny na: tekstowo.pl

Oxford Town, Oxford Town
Wszyscy noszą kapelusze nisko na czole
Słońce nie świeci ponad ziemią
Nie jedź do Oxford Town

On wybrał się do Oxford Town
Karabiny i pałki poszły jego śladem
Wszystko dlatego, że miał brązową twarz
Lepiej uciekaj z Oxford Town

Źródło: Bob Dylan, *Oxford Town*, tekst dostępny na: tekstowo.pl

Jeśli wybieracie się do San Francisco
Koniecznie włożcie trochę kwiatów w swoje włosy
Jeśli wybieracie się do San Francisco
Spotkacie tu wielu uprzejmych ludzi

Źródło: Scott McKenzie, John Phillips, *San Francisco*, tekst dostępny na: tekstowo.pl

Nie ma rzeczy nie do zrobienia,
nie istnieje coś, czego nie da się zaśpiewać,
(ani) nie ma takiego czegoś, czego nie da się wypowiedzieć,
ale można się nauczyć, jak to (wszystko) robić.
To łatwe.
[...]
Potrzeba tylko miłości.
Miłość to wszystko, czego potrzeba.

Źródło: The Beatles, *All You Need Is Love*, tekst dostępny na: tekstowo.pl

Zapytała mnie wtedy o imię mojego wroga.
Odrzekłem: żądza, co tkwi w niektórych ludziach,
Co każe im walczyć i zabijać swoich braci
Nie zważając na miłość ni Boga.
I błagałem ją: daj mi rumaki,
Którymi stratuję mych wrogów.
Tak żarliwe było moje pragnienie,
By skończyć z tym marnotrawstwem życia.

Źródło: Uriah Heep *Lady In Black*, tekst dostępny na: tekstowo.pl

Zapoznaj się z ilustracją i wykonaj polecenia.

Napis nad obrazkiem: „Niesamowite, on potrafi chodzić po bagnie”. Napis na dole: „Afery Nixona,”. Skróót: GOP (Grand Old Party) – inna nazwa Partii Republikańskiej w USA.

Źródło: 1972 Herblock Cartoon, © The Herb Block Foundation, tylko do użytku edukacyjnego.

Zidentyfikuj postać na pierwszym planie: .

Do jakiego wydarzenia odnosi się ilustracja? .

Wyjaśnij znaczenie elementów symbolicznych:

- białe rękawiczki

- błoto

- ręce wystające z błota

Zinterpretuj wymowę ilustracji.

Wciel się w dziennikarza, uczestnika marszu na Waszyngton. Jesteś pod wielkim wrażeniem skali przedsięwzięcia i atmosfery manifestacji. Przygotuj reportaż (10–15 zdań) dotyczący tego wydarzenia. Jako inspirację i źródło informacji wykorzystaj fotografie oraz załączony do materiału tekst źródłowy. Pamiętaj o atrakcyjnym tytule reportażu!

Źródło A

“ *Przemówienie Martina Luthera Kinga, Waszyngton, 1963 r.*

Mam marzenie, że pewnego dnia na czerwonych wzgórzach Georgii synowie byłych niewolników i synowie ich właścicieli będą mogli usiąść razem przy stole braterstwa. Mam marzenie, że pewnego dnia nawet stan Missisipi, stan upalny od gorąca niesprawiedliwości, upalny od gorąca ucisku będzie przekształcony w oazę wolności i sprawiedliwości.

Mam marzenie, że czwórka moich małych dzieci będzie pewnego dnia żyła w kraju, gdzie nie będą osądzone po kolorze ich skóry, ale po istocie ich osobowości. Mam dziś marzenie! [...]

To nasza nadzieja. To jest wiara, z którą wrócę na południe. [...]

Z tą wiarą będziemy zdolni do wspólnego działania, do wspólnej modlitwy, do wspólnej walki, do pójścia razem do więzienia, do wspólnego stanięcia w obronie wolności, wiedząc, że pewnego dnia będziemy wolni. [...]

Jeśli Ameryka ma być wielkim narodem, to musi stać się prawdą.

Źródło: *Przemówienie Martina Luthera Kinga, Waszyngton, 1963 r.*, [w:] Jarosław Kłaczek, Agnieszka Zielińska, *Zrozumieć przeszłość. Część 4. Dzieje najnowsze po 1939 roku. Podręcznik do historii dla klas liceum ogólnokształcącego i technikum. Zakres rozszerzony*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2015, s. 205.

Źródło B

Grupa obrońców praw człowieka oraz związkowców podczas marszu na Waszyngton z 28 sierpnia 1963 roku. Wśród maszerujących - drugi od lewej - widoczny jest Martin Luther King. Manifestanci prezentują między innymi hasła - żądania zniesienia segregacji rasowej w szkołach i transporcie publicznym oraz równego dostępu do rynku pracy.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Źródło C

Tłum uczestników marszu przeciwko dyskryminacji rasowej z 28 sierpnia 1963 r. , który zebrał się w pobliżu pomnika Lincolna w Waszyngtonie. Zgromadzeni wysłuchali słynnej mowy Martina Luthera Kinga w której

mówił o swoim marzeniu o równości białych i czarnych mieszkańców USA.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Twój reportaż

Ćwiczenie 8

Ułóż listę pytań do Martina Luthera Kinga, do białego uczestnika marszu oraz do czarnoskórego uczestnika marszu – po dwa pytania do każdego z nich. Zadaj również dwa pytania piosenkarzowi i poecie Bobowi Dylanowi, który jako jeden z kilku artystów wystąpił przed słynnym przemówieniem Kinga. Nie licz jednak za bardzo na odpowiedź... Ten artysta bowiem słynie z unikania mediów.

Pytania do Martina Luthera Kinga:

Pytania do białego uczestnika marszu:

Pytania do czarnoskórego uczestnika marszu:

Pytania do Boba Dylana:

Dla nauczyciela

Autor: Marcin Sawicki

Temat: Życie polityczne w Stanach Zjednoczonych. Proces równouprawnienia ludności afroamerykańskiej

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

LIII. Przemiany cywilizacyjne na świecie. Uczeń:

- 2) analizuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej;
- 3) charakteryzuje zjawisko „rewolucji obyczajowej” i ruchów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń 1968 roku;
- 4) opisuje rozwój nowych środków komunikacji społecznej i ocenia ich znaczenie.

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

LIII. Przemiany cywilizacyjne na świecie. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 2) charakteryzuje najważniejsze współczesne zagrożenia cywilizacyjne;
- 4) charakteryzuje rolę kultury masowej i sportu we współczesnym świecie.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

Scenariusz:

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wskazuje, z jakimi kłopotami wewnętrznymi borykały się Stany Zjednoczone w latach 1961–1974;
- wyjaśnia, w jaki sposób nowoczesne media mogą zarówno służyć władzy, jak i być „czwartą władzą”;
- omawia przykłady funkcjonowania problemów społecznych i politycznych z lat 1960–1974 w kulturze i popkulturze;
- wyjaśnia problemy żywego zainteresowania ludzi kultury i przedstawicieli popkultury tamtymi czasami.

Metody i techniki nauczania:

- opowiadanie nauczyciela,
- metoda portfolio,
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca w grupach,
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu,
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale,
- portfolio stworzone przez uczniów,
- telefony z dostępem do internetu,
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją:

Przed lekcją nauczyciel tłumaczy uczniom istotę zadania – zgromadzenie materiałów w formie portfolio (w formie tradycyjnej lub elektronicznej). Uczniowie pracują w pięciu grupach. Materiały powinny być jak najbardziej różnorodne: fragmenty artykułów i wywiadów, teksty piosenek, memy, fotografie, recenzje filmów lub ich fragmenty (w przypadku formy elektronicznej). W przypadku pierwszego tematu uczniowie powinni się zapoznać z multimediami i odwołać do jego treści.

Tematy prac poszczególnych grup:

- John F. Kennedy – fakty i mity,
- Kontrkultura hippisów,

- Kultowi artyści czasów hippisowskich,
- Afera Watergate – trzęsienie ziemi w amerykańskiej polityce,
- Czasy hippisowskie w kinematografii – od lat 60. do czasów współczesnych.

Faza wstępna

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat i cele lekcji, określa wiążące dla uczniów kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel poleca uczniom przygotować w parach pytania związane z tematem lekcji. Czego uczniowie chcą się dowiedzieć? Co ich interesuje w związku z tematem lekcji?

Faza realizacyjna

1. Rekapitulacja wtórna. Nauczyciel poleca uczniom, aby przypomnieli, dlaczego w wyniku II wojny światowej Stany Zjednoczone urosły do rangi supermocarstwa. Wskazana osoba (albo ochotnik) omawia zagadnienie, nauczyciel udziela uczniom informacji zwrotnej.
2. Opowiadanie nauczyciela. Krótkie wprowadzenie do tematu: rządy Kennedy'ego, Johnsona i Nixona. Zwrócenie uwagi na rozwój środków masowego przekazu oraz ich rolę. Na koniec prowadzący zadaje uczniom pytania: Jakich nowych umiejętności wymagało od polityków upowszechnienie się telewizji? Co oznacza powiedzenie, że media są (lub bywają) „czwartą władzą”?
3. W kolejnym kroku uczniowie prezentują i omawiają na forum klasy przygotowane portfolio.
4. Rozmowa nauczająca w nawiązaniu do zaprezentowanych prac. Uczniowie odnoszą się do następujących problemów: Dlaczego ludzie kultury i popkultury tak chętnie sięgają do tematyki z czasów rządów Kennedy'ego, Johnsona i Nixona? Jakie wątki i dlaczego budzą ich zainteresowanie? Jakim celom ma służyć ich twórczość? W jaki sposób nowoczesne media mogą zarówno służyć władzy, jak i być „czwartą władzą”? Nauczyciel prosi uczniów o uzasadnianie ich opinii. Do omówienia ostatniego pytania może wykorzystać audiobook.

Faza podsumowująca

1. W ramach podsumowania uczniowie wykonują ćwiczenia wskazane przez nauczyciela, mogą to być prostsze ćwiczenia (np. 1–3) albo ćwiczenie 8, w którym uczniowie proponują pytania do uczestników marszu na Waszyngton. Wspólnie z nauczycielem omawiają odpowiedzi.
2. Nauczyciel ponownie wyświetla na tablicy temat lekcji i inicjuje krótką rozmowę dotyczącą kryteriów sukcesu. Czego uczniowie się nauczyli?
3. Na zakończenie nauczyciel ocenia pracę wylosowanej grupy.

Praca domowa:

1. Wykonaj polecenie 2 z sekcji „Audiobook”.
2. Wykonaj ćwiczenie 7 z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Artykuł *Zamach na Johna F. Kennedy’ego* na stronie Polskiego Radia 24 (polskieradio24.pl).

Michalek K., *Amerykańskie stulecie. Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki 1900–2001*, Warszawa 2004.

Tyszkiewicz J., Czapiewski E., *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010.

Wskazówki metodyczne:

- Materiały z sekcji „Audiobook” mogą posłużyć podczas lekcji do pracy uczniów w parach lub samodzielnie.